



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

16. Cancer ex mari Crucifixu[m] ad eum refert.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10854**

14  
Prædicat  
Arausio mor-  
tem.

14. Fuit in iis Franciscus Pallius qui vini lagunculam, quam petebat ad reuocandos ægroto spiritus, abstulit quidem, sed obmullitanti, & denuntianti, sat eatenus datum, nec is de cætero, sed neque alius petitum rediret. Sua sibi iam esse oportere; tantillum id vini, sibi ab se non publico aduectum: cado enim siccato, quemnam fore à quo id fumeret? quâ responsione, incensus animo & ore Xauerius. Siccine? ait, & putat Arausius suo vino vsurum idque sibi ut seruet, Christo negat? longè aliud fiet quàm mente somniet. Priùs illum vita defectura est quàm cadus, terram ipse postremam hanc videt; porro velit, nolit, mortui tota res ad pauperes venier. Quod ipsimet quoque Arausio non dissimulauit, occurrentem post Paulum vicinæ mortis admonuit, hortatus plurimum ut grandi scœnore sua dum poterat apud pauperes occuparet, quibus esset quamprimùm necessitate vltimâ priuandus. Amboino soluentem Xauerium, secururus erat Arausius, nisi foret modus nauigij, tot eius vehendis facultatibus multum impar. Cùm ergo hæssisset Amboini, paucis ab hinc diebus Ternate Apostolus rem facram faciens, cùm ex ritu ad adstantes conuersus dixisset, Orate Fratres, subiicit, & pro Ioanne Arausio, qui nunc Amboini animam efflauit, heri pro illo operatus sum sacris, quod & nunc iterum perago, vos in eius leuamen, vestras preces cum meis iungite. His vehementer attoniti qui sacro intererant, (nam distat Ternate Amboinum, milliarius ducentis, & septuaginta) facili coniecturâ assecuti sunt, fuisse id illi, ostensum diuinitus, collataque post dies duodecim, hora quâ Ioannis Eiri litteris, Arausij mors nunciabatur, & testabatur Raphaël Caruallius adfuisse se morienti, comperta est eadem quâ Ternate Xauerius, defunctum indicarat.

15  
Nauis periculum prædicat.

15. Remittente vi pestis, anni tempestatem nauigantibus iniuiam, classis vtraque festinat præuertere; inopiæ militum classiariorum Xauerius corrogata stipe largiter succurrit; Goam (quò tendebant) Paulo Camerti magnoperè commendat, è S. Augustini familia viros maximè religiosos, qui classi eidem ex noua hispania profectæ pias operas narrant. Adiungenti se verò ad classem nauis, tristis exitij prædicat discrimen, quo periculosè defuncta est; scopulo illisa reuulsum temonem, & comminutum in eo reliquit; post vadis impacta Zeilani, nihil propius abfuit quàm ut solueretur. Ipse intereà Apostolico feruens igne, dum occasionem expectat in Molucas, circumpositas adnauigat Insulas, secundis euentibus, opimaque animarum præda. Insularum vni Baranuræ nomen, eo tendenti res mira contigit, hanc testis oculati verbis, quam meis fecero gratiorem.

16  
Cancer ex mari Crucifixus ad eum refert.

16. Faustus Rodericus Vianæ Aluiti in Lusitania natus (præter alios septem iuridicè testes, quorum inscripta sunt, publicis actis chirographa pro testimonio iuratus sic habet. [Cercuro Ioannes Raposus, & ego vehebamur cum P. Francisco, procella ingens, & subita, nautas quoque ipsos summo perè terruit quamuis indigenas insulæ, marisque illius



illius peritos. Hic P. Franciscus Christi effigiem in cruce digito vno longam collo detrahit, demittitque in mare, sed factum, quo casu haud scio, ut manu excideret, fluctuque sorberetur, ex quo tantum cepit animo dolorem, ut valde insolita eius indicia proderet. Postridie Insulam Baranuram tenuimus, & pagum illius Tamalum, quem nauis, & vectores petebant, horæ abierant viginti quatuor ex quo crucifixi perierat imago, quibus totis fuit continua tempestas. Cum P. Francisco in litus exscenderam, & iter secus mare, Tamalam carpebamus. En autem passus post ferè quingentos videmus è mari enatantem cancerum, & vna iconem crucifixi, rectam inter chelas & sublimem portabat cancer, & animaduerti versus P. Franciscum tendere, cuius lateri adstabam, & coram eo hæere immobilem. Prouoluto in genua Patre, expectavit cancer, dum is crucifixum reciperet, quo exoneratus, mari se iterum condidit. Pater complexu, & osculis crucifixum stringens, decussatis ad pectus manibus, horæ dimidiæ spatio, ut erat de genibus substitit, & ego cum illo pariter, precando agendisque tanti miraculi gratiis indè quam institeramus viam peregimus ] hæc Faustus Rodericus. Octiduo Tamali transacto, Rosalaum nauis vela fecit; illic ut nuper Baranuræ Christum ethnicis, sed frustra prædicat; ut enim magis quadrupedes vitiis, quam ortu barbari, surdas aures monenti præbuere; vnum tantà ex turbâ Christo lucratus est. Pedum in cæteros puluerem excussit, nè quid sibi ex loco adeò scelerato abeunti hæreret.

17. Fuit tamen is vnus quem Deo lucri fecit multorum vice; Christi aquâ lustratum, suo Francisci nomine vocauit; docuitque iam tum, ipse cœlitus edoctus, beatam sortem quæ illum maneret; asserens, factum Iesu nomen piè inuocantem, vitæ finem facturum. Notatum accuratè oraculum, fecit apud omnes neophyto famam, eius intercæ euentum præstolanti; qui quadragesimo altero post anno incidit. Militiam secutus, in multas expeditiones Lusitanis stipendia meruit, donec anno 1588. Sancio Vasconcello Amboini præfecto aduersus Hiamaum pugnante ad mortem saucius, in castra refertur, confluunt ad eum cum Indis Lusitani, ad vaticinij peruagati exitum suspensi, ut spectent animam agentem, & planè obitus tantò antè prædictâ felicitate positus est. Integris sensibus, & has voces continuò repetens *Iesu adiua me*, inter has placidè expirauit.

18. Quæstuosius fuit Apostolo Euangelij sacri præconium Vlate in Insulâ, quæ & ipsa ex duodecim est quibus Amboini nomen tribuitur. Bello tunc miserè ardebat; regem arctabat diuturna obsidio; sollicitabat ad deditionem haud quidem animi, & armorum, sed aquæ penuriâ, quam auersis ab vrbe fontium scatebris hostis induxerat. Cælo igitur æstuosissimo, nullamque dudum nubem imbrium daturo, siti vrente ciues interibant. Quamobrem visum Xauerio prouum hunc faustè necessitatis articulum occupare ad asserendam Christo victoriam ex obsidentium manibus, cum æternâ salute obsessorum. Confidentia humili

17  
Bonam mor-  
tem baptiza-  
to prænu-  
tial.

18  
Regem Vlat-  
is miraculo  
seruat, &  
cum suis ba-  
ptizat.